

divi, & semper risi, miratusque sum, Viros Do-
ctos illud proponere. Distinguo maiorem, ne-
quit certo niti fundamento fallibili, concedo,
nequit probabiliter niti, nego. Etenim veritas
fidei solum nititur certo revelationi divinae; at-
tamen, ad explicationem aliquarum veritatum
fidei, utimur fundamentis probabilibus, ac pro-
inde quae non certo, sed pure probabiliter fun-
dant eas veritates.

Exempli gratia: De fide est essentiam divinam communicari Filio, & non Paternitatem, quæ realiter identificatur cum essentia. Quomodo autem id fieri posse sine contradictione, ab aliquibus Théologis explicatur per distinctionem rationis, ab alijs per Scoticam, & ab alijs per virtualem. Atque hi dicunt, non posse consistere eam veritatem absque distinctione virtuali: Ergo ea veritas fidei fundatur in distinctione virtuali. Ita sane: sed non certo, verum tantum probabiliter, inde qui distinctionem virtualem negat, non est Hereticus, quia neque negat veritatem fidei, neque fundamentum certum illius, sed solum opinionem probabilem. Pariter dic in nostro casu, & similibus.

SECTIO

SECTIO TERTIA.
virum Maternitas Dei Radicalis sit physica qualitas, vel in electione confitatur?

Maternitas Dei radicalis nihil est aliud, quam principium quo generativum Dei hominis, seu illa virtus immediata, & proxima ad generandum hominem Deum: Hæc igitur radicalis Maternitas dupliciter considerari potest, scilicet vel *intrinseca*, & erit talis, si sit aliqua physica qualitas per modum formæ inherens Beatae Virgini, & productiva vnionis hypostaticæ: vel *extrinseca*, si sit aliqua Dei volitio specialiter applicans Omnipotentiam potentia generativa Mariæ, & eam elevans ut producat hominem Deum, vi cuius voluntatis in Matrem Dei eligatur; ideoque vocatur *electio*.

Admodum quo dupli modo in tract. de Iustificat. dicunt Theologi communiter, posse à Deo condonari peccatum; scilicet, vel condonatione *intrinseca*, quando nimurum (vti defacto accidit) remittit Deus peccatum infundendo animæ qualitatem supernaturalem, quæ est gratia sanctificans, peccati expulsivam: vel condonatione *extrinseca*, si Deus condonet peccatum per actum suæ voluntatis, quo nolit in Peccatore amplius displicere ratione peccati preteriti. Queritur ergo, an radicalis Maternitas Dei sit

6

98.

Dissertatio II.

intrinseca, vel extrinseca Virginis modo dicta?
Pro cuius controversia resolutione.

Præmitto primo, quod quæstio non procedit de Maternitate prout est potentia generativa vñionis naturalis, nam hæc iuxta dicta in lib. de Anima identificatur (sicut & reliquæ potentia) cum ipsa Anima quamvis semper connotet organa corporæ, & per ea in operando cōpleatur, ideoque dicatur *complexis materialis*: Etenim certum est, potentiam identificatam cum substantia spirituali, qualis est Anima, non esse de genere qualitatis, indeque radicalis maternitas prout est potentia generativa vñionis naturalis nequit esse qualitas, vel etiam electio. Cū igitur Sectione præcedenti dixerimus, Mariam debuisse producere vñionem hypostaticam, ut esset vera Dei Mater, de eius maternitate prout productiva talis vñionis tantummodo quæstio instituitur.

Præmitto secundo, quod iuxta meliorem Theologorum Sententiam duplex est in Christo vñio partialis Hypostatica; alia spiritualis, qua Verbum vñitur cum Anima, & alia corporea, qua Verbum vñitur Corpori, vtraque tamen supernaturalis. Cum ergo Virgo non potuerit per solam naturalem potentiam, vt pote impropagationat, eam vtramque producere vñionem, constat, ad talem productionem debere elevari: Inde rogatur, an à Deo elevata fuerit elevatio-

Sectio III.

99:

ne intrinseca per qualitatē spiritualē infusa: Animæ, & per corporeā corpori infusa, per quas duas qualitates vtriusque productivas vñionis Mater Dei constituatur: vel potius elevatione extrinseca, seu per extrinsecum Dei auxilium, specialemque Omnipotentia applicationem?

Præmitto tertio: Quod conceptus supernaturalitatis non opponitur cum conceptu corporei: & ratio est à priori evidens; nam conceptus supernaturalitatis iuxta dicta cū P. I. qui. in tract. de ente supernaturali, stat solum in eo, quod sit supra omne debitum, & compositionem nature; conceptus vero corporei consistit in essentiali debito impenetrabilitatis; atq; hi duo conceptus, ut ex terminis patet, nullatenus opponuntur. Præterea quia plura accidentia supernalia corporeæ admittuntur cum pluribus Theologis à P. Ripalde ente supernaturali tom. I. lib. I. disp. 4. & lib. 3. disp. 44. sect. 10. n. 59. & co. vti sunt lux corporis Christi in transfiguratione, & lux corporis Beatorum, dotes quæ gloriæ. His igitur positis.

Nostra conclusio est: Maternitas Dei radicalis consistit in duplice qualitate supernaturali, alia spirituali, & alia corporea, non vero in electione. Ita P. Barbianus Controvers. I. disp. 3. & 4. M. Saavedra Vestigat. I. disp. 5. plures que Recentiores perdocti. Probatur conclusio: Si Maria produxit, vti produxisse iam probavimus, Vñionem Hypostaticam, debuit ad id su-

G 2

per-

100.

Dissertatio II.

pernaturaliter elevari: Ergo per aliquid vel intrinsecum, vel extrinsecum; atqui non fuit elevata per auxilium extrinsecum: Ergo per qualitates inhærentes, ac proinde Maternitas Dei &c. Probatur minor: Licet intellectus creatus iuxta plures Theologos possit elevari ad visionem beatificam per auxilium extrinsecum, tamen defacto elevatur per lumen, & licet possit similiter elevari voluntas ad actum charitatis, tamen defacto elevatur per habitum infusum: Ergo pariter licet Maria potuerit, tamen defacto non est elevata per auxilium extrinsecum.

Ratio autem horum à priori est; quia productio actionis supernaturalis connaturalior est à principio intrinseco, quam ab extrinseco, ut patet: Ergo ut Maria connaturaliori modo produceret unionem, debuit per principium intrinsecum elevari. Atque Ulterior specialis pro Maternitate Mariæ ratio est: Quia Maria est perfectior Mater, quam aliæ Matres; atqui aliæ generant filios per potentiam generativam intrinsecam, & non solum per extrinsecum Dei concursum: Ergo potentia, seu virtus productiva filij Dei debuit esse intrinseca Mariæ; sed non per identitatem, nam est virtus supernaturalis respectu unionis hypostaticæ: Ergo per inhæsionem, quatenus ea qualitas sit intrinsece Mariæ inhærens.

Quod vero hæc qualitas fuerit duplex, alia

spic

Sectio III.

101.

spiritualis, & alia corporea probatur: Quia unio hypostatica iuxta præmissum secundum partim est corporea, & partim spiritualis: Ergo debuit produci à duplice principio corporeo, & spirituali. Probatur consequentia: Licet per solam qualitatem corpoream possit produci unio etiā qua parte est spiritualis, tamen connaturali modo debet produci; atqui modus connaturalior est, ut unio, qua parte est spiritualis ab spirituali principio producatur, & qua corporea à corporeo, ut videtur certum: Ergo debuit produci &c.

Pater hoc etiam à paritate efficaci; nam in reliquis Matribus potentia generativa est partim spiritualis; & partim corporea, quia licet sit spiritualis entitative, est tamen corporea complective: Ergo potiori iure erit in Maria, cum terminus generationis illius sit partim corporeus, & spiritualis partim. Nunc vero quoniam hic dubitatur, ex quo instanti temporis Maria prædictas duas qualitates habuerit?

Respondendum breviter est; eas habuisse à primo suæ Conceptionis instanti. Patet hoc ratione, quia titulo Maternitatis Dei concessa fuit Beata Virgini plenitudo gratiæ, & præservatio ab originali; sed hæc privilegia concessa illi fuerunt ab instanti conceptionis: Ergo, & Maternitas radicalis, cum congruentius sit, ut quando effectus privilegijs conceditur, & privilegium concedatur; atqui Maternitas radicalis stat in eis qua-

qualitatibus: Ergo. Patet etiam ex Patribus; nā S. Chrysologus ait: *Maria quando non Mater?* & S. Ildephonsus. *Maria nunquam Mater, nisi quando ex Virgo;* atqui fuit Virgo ab instanti suæ Conceptionis: Ergo & Mater.

Argumenta Contraria.

ARgumentum primum. Quod est de genere qualitatis, nequit esse ordinis hypostatici; atqui si dictæ qualitates darentur essent ordinis hypostatici: Ergo si darentur esset, & n̄ esset de genere qualitatis, ac proinde essent chymera. Distinguo maiorem, quod est de genere qualitatis conexæ cum vniione hypostatica, & pertinentis ad existentiam Incarnationis, nequit esse &c. nego, quod est de genere qualitatis inconnexæ, & impertinentis concedo. Etenim non quævis qualitas potest esse ordinis hypostatici; alias calor, & frigus quando extiterunt in corpore Christi ad ordinem hypostaticum pertinuerint, quod est absurdum: At vero qualitates, quæ in vniionem hypostaticam influxerunt, & sunt supernaturales, cum ea connectuntur, & pertinent ad existentiam Incarnationis, proindeque ad hypostaticum ordinē spectant, & per eas Maria in eo ordine constituitur.

Argumentum secundum. Nulla creatura potest physice producere vniionem hypostaticam,

sed

sed illæ qualitates sunt creature: Ergo non possunt eam producere, ac proinde repugnant. Probatur maior triplici ratione: Prima, si aliqua creatura produceret vniionem hypostaticam, haberet potestatem physicam supra divinam Personam, illam naturæ humanae communicando; sed hoc implicat: Ergo nulla &c. Secunda, nulla creatura potest præcontinere, ut terminum formalem suæ actionis divinum suppositum; atqui si aliqua creatura produceret physice vniionem hypostaticam, præcontineret, ut terminum formalem suæ actionis divinum suppositum: Ergo nulla &c. Tertia, nulla creatura habet virtutem infinitam, sed eo ipso, nequit esse instrumentum productionis vniionis hypostaticæ, nam per hanc communicatur esse existentia increata, quod requirit infinitam virtutem: Ergo.

Præmitto ad solucionem primo, quod de ratione virtutis, ut sit productivæ vniionis hypostaticæ adhuc in ratione causæ principalis, non est habere potestatem physicam supra divinam Personam, alias Verbum producens physicæ ut causa principalis vniionem hypostaticam, haberet potestatem supra se ipsum. Verum licet demus, quod talis physica potestas sit de ratione virtutis producentis principaliter naturali efficacia, & determinatione; tamen est falsum de virtute instrumentalis, qualis est Beata Virgo, & illæ qualitates, quæ ut instrumenta subordinantur

tur

104.

Dissertatio 41.

tur Spiritus Sancti dominio. Paterid à paritate; nam Sacerdos tanquam Dei instrumentum adducit Corpus Christi in Eucharistia , & nemo dicit, habere physicam potestatem supra Christum, quoniam non est concedenda tanta potestas instrumento, quod non in virtute propria, sed cause principalis operatur.

Præmitto secundo, quod licet virtus productiva alicuius rei debeat præcontinere tales rem; attamen virtus unitiva unius extremitum cum alio, non debet continere extrema, quæ non producit, sed unionem, quam efficit: sic homo generans hominem, non continet Animam Filij, sed unionem, quam generat. Hinc ad argumentum distinguo maiorem, nulla creatura potest physicæ principaliter producere unionem, concedo, instrumentaliter, seu tanquam instrumentū Dei, nego: Et maiorem primæ probationis, si aliqua creatura produceret unionem hypostaticā, ut causa principalis, haberet potestatem physicam &c. Omitto, si ut causa instrumentalis, nego, & retorquo in Sacerdote consecrante.

Ad secundam probationem distinguo maiorem, nulla creatura potest præcontinere, ut terminum formalem suę actionis productivæ divinum suppositum; concedo, suę actionis unitivę, nego, nam hoc solum est continere unionem; & sic minorem. Ad tertiam probationem vel nego minorem, vel eam distinguo, nequit esse ins-

tru-

Sectio III.

105:

trumentum per modum creationis transeat, per modum eductionis, nego: Et enim licet ad creationem requiratur à Thomistis, & alijs virtus infinita, non tamen requiritur ad eductionem, cum non sit productio rei ex nihilo, sed ex præsupposito subjecto: Inde cum B. Virgo medijs illis qualitatibus produixerit per eductionem unionem hypostaticam, non debuit habere virtutem infinitam, nec item communicavit esse existentia increata, sed natura humana communicavit esse substantia divina, seu unita cum illa.

Argumentum tertium: Omnis maternitas est causa principalis partialis Filij; sed si Maria esset causa instrumentalis unionis vi qualitatum supernaturalium, non esset causa principalis: Ergo nec daretur in Maria Maternitas Dei. Nota, quod cum generatio ex conceptu suo solum sit origo viventi à Vivente &c. præscindit ab eo quod Mater, sive causa partialis generationis sit principalis, vel instrumentalis: Vnde ratio Maternitatis ab utroque genere causæ etiam præscindit. Quod si alia Matres sunt causæ principales; hoc est, quia tam ipse, quā Filij sunt supposita creati, & unum suppositum creatum potest esse causa principalis alterius: At vero Maria cum genuerit suppositum increatum, non potuit esse causa principalis talis generationis, ut per se patet; debuit ergo esse causa instrumentalis.

Et

106.

Dissertatio II.

Et ratio cur sit vera Mater Dei, licet sit causa instrumentalis, est efficax; quia maius discrimen datur inter suppositum creatum, & increatum, quam inter causam principalem, & instrumentalem; atque licet Filius Mariae sit suppositum increatum, est vera Mater Dei, sicut reliqua Matres quarum Filii sunt supposita creata: Ergo licet Maria sit causa instrumentalis, erit vera Mater, sicut reliqua, quae sunt causae principales. Et horum ratio à priori est, quia conceptus Maternitatis præscindit à supposito creato, & increato; similiter que à causa principali, & instrumentalí. Hinc distinguo maiorem, omnis maternitas est causa principalis ex conceptu suo, nego: defacto subdistinguo, omnis Maternitas suppositi creati, concedo, increati, nego.

Argumentum quartum: Omnis qualitas est de genere accidentis: Ergo illæ qualitates supernaturales erunt accidentia supernaturalia; sed eo ipso, qua parte sunt accidentia, constituant Mariam Matrem per accidens, & qua supernaturales, Matrem supernaturalem; quod absurdum est, alias Maria, nec erit Mater per se, neque Genitrix naturalis Christi: Ergo illæ qualitates repugnant. Præmitto ad solutionē primo, quod Maria per suam intrinsecam naturalem virtutē concurrit ad generationem Christi duplici concursu: Primo quidem naturali producendo vniōnem inter animam, & corpus, cuius productio licet

Sectio III.

107.

licet fuerit miraculosa, miraculum (vt ait Nacianens. Oration. 51.) solum stetit in eo, quod sine opera Viri sit genitus Christus.

Nam vt etiam ait D. Thom. q. 31. artic. 5. In Conceptione Christi fuit secundum conditionem nature, quod natus est ex feminis; supra conditionem nature, quod natus est ex Virgine: Ideoque idem Doct. Angelicus q. 33. artic. 4. inquit, quod Conceptio Christi fuit supernaturalis, & miraculosa ex parte Dei operantis. Ex quibus sit, quod B. Virgo fuit Mater naturalis Christi, sicut reliqua Matres, nam communicando materiam seminalem produxit per naturalem influxum vniōnem naturalē: & fuit etiam Mater per se, quia per suā naturalem virtutem in vniōnem influxit; non autem per accidens, cum non se habuerit eius virtus sicut musica in Medico.

Concurrit etiam ad generationem Christi alio concursu, & eo supernaturali, producendo nimurum vniōnem hypostaticam; ad hunc autem debuit elevari, & à reliquis Matribus distingui, quia virtus naturalis sola non erat sufficiens ad divinum suppositum generandum. Attamen adhuc respectu huius concursus potest dici Mater naturalis, seu melius connaturalis, & per se Christi; quia sicut conjuncto intellectus, & luminis gloriae est connaturalis productio visionis beatifica, & intellectus est causa per se illius, quamvis lumen, à quo elevatur, sit accidens; similiter

militer Mariæ, ut conjunctæ cum dictis qualitatibus connaturalis fuit generatio vniōnis hypostaticæ, & fuit causa per se illius, licet qualitates sint accidentia.

Præmitto secundo, quod, cum Patres relati a P. Ripald. de ente supernaturali tom. 2. disp. 79. Sect. 15. n. 111. Mariam appellant Matrem miraculosam, & supernaturalem, item que Ecclesia Matrem admirabilem, in aliquo vero sensu Mater supernaturalis vocari potest; neque hoc tolleret, quod sit vere, & proprie Mater naturalis Christi iuxta dicta. Ex his in forma concessso entymemate, nego primam partem minoris, & admissa secunda, nego, quod non sit Mater per se, & naturalis Christi propter dicta in primo premisso.

Sed contra: D. Thom. q. 35. artic. 3. ait. quod. *Ex parte Matris nativitas illa fuit naturalis; sed ex parte operationis Spiritus Sancti fuit miraculosa.* Vnde B. Virgo est vera, & naturalis Mater Christi; atque si illæ qualitates se tenent ex parte Marie tamquam illi inhærentes, non potest ex parte Matris nativitas Christi esse naturalis: Ergo illæ qualitates non inhærent Mariæ. Distinguo maiorem, non potest ex parte Matris nativitas, id est conceptio, esse naturalis sumpta conceptio, ne pro productione vniōnis naturalis, nego, pro productione vniōnis hypostaticæ, subdistinguendo, non potest esse naturalis, prout *naturalis* excludit

dit elevationem, concedo, in alio sensu, quatenus conjuncto ex Maria, & qualitatibus non sit connaturalis productio vniōnis, nego, iuxta proxime dicta ad argumentum, ex quibus patet solutione.

Argumentum quintū. Nulli qualitati creatæ potest physice deberi unio hypostatica, seu Incarnatio; sed illis qualitatibus deberetur physice, nam moraliter certum est deberi non posse, quia debitum morale est per modum meriti, & nulla creatura potest incarnationem mereri: Ergo illæ qualitates repugnant. Probatur maior: Miraculum superius nequit deberi inferiori; sed unio hypostatica est miraculum superius respectu cuiusvis creaturæ etiam supernaturalis: Ergo nulli &c. Ulterius: Si alicui qualitati creatæ deberetur unio, ipsi deberetur subiucere suæ actioni Deum; sed hoc implicat: Ergo. Pro solutione præmitto primo, quod potius illæ qualitates deberentur Incarnationi, quam hęc illis, nam media debentur fini, & non ē contra.

Præmitto secundo, quod licet effectus superior nequeat deberi tamquam causæ principali alicui inferiori, potest tamen illi deberi tamquam instrumento; sic enim virtuti instrumentalis Sacramentorum debetur tamquam instrumento gratia sacrificans, quia in hoc nulla est implicatio. Hinc distinguo maiorem, nulli qualitati creatæ tamquam causæ principali potest deberi

deberi vnio, concedo, tamquam instrumento, nego: & maiorem probationis, miraculum superius nequit deberi inferiori tamquam instrumento, nego, aliter transeat. Ad id, quod additur, nego assumptum, nam potius ipse qualitates suam actionem Deo tamquam agenti principali subijcerent, deserviendo illi ut instrumenta Incarnationis.

Argumentum sextum: Omne instrumentum ad formam est ad illam dispositio, sicut calor est instrumentum ad formam ignis, & etiam dispositio; sed illæ qualitates essent instrumenta ad vniōnēm: Ergo & dispositio; atqui implicat ad vniōnēm hypostaticam naturalis dispositio: Ergo implicant illæ qualitates. Probatur minor subsumpta: Dispositio ad vniōnēm esset dispositio ad divinum suppositum, esset cum eo eiusdem ordinis, & esset proprietas connaturalis illius; sed hæc implicant: Ergo implicat &c. Præmitto ad solutionem primo, quod licet aliqua instrumenta sint simul dispositio, vt iuxta Argumentum est calor respectu ignis, non tamen omnia, nam serra est instrumentum ad secundum, vox Sacerdotis, ad consecrationem, & absolutionem, Humanitas Christi iuxta Theologos ad miracula patranda, & nullum ex his potest dici dispositio, nisi absurdus.

Et ratio horum à priori est; quia non semper causa principalis exigit dispositionem ad suos effectus,

effectus, vt patet si Deus iuxta probabilem sententiam assumeret creaturam vt instrumentum ad crēandum, tunc enim ea non esset dispositio, quia Deus ad creationem dispositione non eget. Ex quibus nego maiorem, & consequentiam, & argumentum ruit. Verum pro alia solutione præmitto secundo, quod licet implicet dispositio connaturalis ad Personam divinam secundum se sumptam; non tamen ad eam vt ad extra communicabilem; nam sic esset dispositio respectu vniōnis educta, quæ non repugnat. Hinc omissa maiori, nego minorem subsumptam, ad cuius probationem distinguo primam partem, ad divinum suppositum secundum se, nego, vt vniibile, concedo: & secundam, eiusdem ordinis cum eo vt communicabili ad extra, concedo, secundum se, nego: & tertiam, proprietas illius secundum se accepti, nego, vt vniūti, concedo.

Sed contra primo: Si aliqua qualitas esset dispositio ad subsistentiam, esset prior subsistētia; sed hoc non, quia subsistentia est prior omni qualitate: Ergo nulla qualitas est dispositio ad subsistentiam. Secundo, talis qualitas, quæ esset dispositio esset superflua, quia poneretur ad removendam subsistentiam creatam ab humana natura; sed subsistentia creata removetur per divinam: Ergo talis qualitas est superflua. Nego minorem cum probatione, nam licet natura prius debeat esse completa in esse substantiali, quam acci-

Dissertatio II.

accidentali, hoc intelligendum est in intentione, quia in executione plures qualitates subjectum disponentes, & plures formæ supponuntur ad subsistentiam, præcipue alienam, ut patet. Ad secundum nego assumptum, & distinguo maiorem probationis, ad removendam subsistentiam creatam dispositive, concedo, formaliter, nego, nam subsistentia creata formaliter removetur per divinam.

Argumentum septimum contra id, quod §.
ultimo sectionis diximus. Aliqui Patres asserunt,
Mariam fuisse Matrem ab instanti Incarnationis.
Ergo non à primo suæ conceptionis instanti. Dis-
tinguo antecedens, fuisse Matrem quoad exer-
citium generandi ab instanti Incarnationis, con-
cedo; absolute solum ab eo instanti, nego: &
consequens, non à primo suæ conceptionis ins-
tanti absolute, nego, quoad exercitium generati-
di, concedo. Sic enim reliqua etiam Matres so-
lum sunt tales quoad exercitium quando actu
generant; hoc tamen non tollit, quod ab initio
suæ conceptionis habeant potentiam generati-
vam; & similiter non tollit quod Maria à sua
Conceptione habuerit qualitates eam consti-
tuentes Matrem radicalem Dei.

~~73~~ ~~at the coming in the dispensation draw
nearer unto God.~~

Sectio IV.

SECTIO QVARTA.
An Maternitas Dei tam actualis, quam radicalis,
etiam consistens in electione sit forma sanctificans, cum
omni peccato essentialiter incomponibilis?

HEC est celeberrima questio ab Auctori-
bus Societatis IESV in honorem Beatæ
Virginis excogitata, & magno rationum, atque
auctoritatum pondere stabilita; pro cuius re-
solutione. Præmitto primo cum P. Ripalda de-
ente supernaturali *tom. 2. disp. 72. sect. 1. n. 1.*
quod defacto, seu iuxta præsentem providentia
omnia merita B. Virginis dignificata sunt per
gratiam habitualē physice inhārente, quam
habuit, vt cæteri Iusti; nam omnia opera Iusto-
rum iuxta Tridētinum, atque item opera Christi
per tales gratias dignificantur: Ergo etiam
opera B. Virginis. Inde solum inquiritur, vtrū
Maternitas Dei sit forma sanctificans, ita simul
cum gratia habituali dignificans opera Virginis,
vt illa seclusa, sufficienter adhuc dignificaret?

Præmitto secundo, quod licet iuxta dicta
Sectione præcedenti Maternitas Dei *radicalis* sit
ea duplex supernaturalis qualitas. Tamen Ma-
ternitas *actualis* est relatio prædicamentalis se-
cundi generis stans in actione generativa Filij
Dei; sicut Maternitates reliquarum. Matrum
sunt etiam relationes prædicamentales secundi
generis.